

Szeptember 26. Jusztina

Jusztina Diocletianus császár idejében Cipriánnal együtt szenvedett vértanúságot Kr. u. 304-ben. Az Érdy- és Cornides-kódexben olvasható legendája számos mesészerű mozzanatával hajdanában nálunk is közkedvelt lehetett.

A Cornides-kódex elmondja, hogy Jusztina antiochiai pogány pap leánya volt. Atyjától való félelmében titokban keresztelkedett meg. Ezt álmukban angyal adta szüleinek tudtára, akik erre szintén fölvtették a keresztséget.

Egy Ciprián nevű mestert szülei az ördögnek ajánlottak föl. Szerette volna Jusztinát feleségül venni, de hiába. Maga az ördög sietett Ciprián segítségére. A leány szívét felzaklatta, ez azonban a kereszt jelében keres oltalmat. A gonosz ennek láttára megszégyenül, tehetetlenné válik. Most a pokol fejedelme szűz leány, majd szép ifjú képében kísérti meg Jusztinát, de nem tudja eltántorítani. Ezután a gonosz Jusztinát fejfájással, Antiochia városát pedig döghalállal sújtja. A boszorkánymesterek jóslatai szerint a vész csak akkor múlik el, ha Jusztina férjhez megy. Ő azonban Krisztust választja vőlegényének, mire a vész megszűnik.

A szerelmes Ciprianus a sátán hűségére esküszik. Ez azonban bevallja neki, hogy Jusztina Jézus jegyese, és keresztvetésére minden hatalma semmivé válik. Ciprián ezután kiábrándulva, a püspökhöz megy, aki megkereszteli. Ennek halála után ő lesz a város főpásztora. Klostromokat épít Jusztina és társai számára, és szép épületes leveleket ír nekik.

Jusztinát és lánytársait, nem akarván hódolni a bálványok előtt, forró fürdőbe vetették. Nem ártott nekik. Ezután nyakukat szegték és holttestüket egy hétig ebek harmincadjára hagyták, Isten angyalai azonban megvédték tőlük.

Jusztinának Jézus a vőlegénye, ezért szokás egyszarvúval (unicornis), az archaikus Krisztus-jelképpel ábrázolni. A Physiologus, ez az allegorikus középkori természetrajz elmondja, hogy az egyszarvú „kecses állat” hasonlít a gidához, azonban indulatos, mert egy szarva van a fején. Nincs az a vadász, amelyik őt kézre keríthetné. Csak ezzel a csellel tudják megfogni: tartózkodása helyére egy szűzies hajadont vezetnek és egyedül hagyják. Amint az egyszarvú meglátja, a szűz ölébe ugrik, átöleli. Így fogják meg és viszik a király palotájába. Ilyen a mi Urunk Jézus Krisztus is, a mi lelki egyszarvúnk, akiről Dávid mondja: és kedves mint

az egyszarvú fia (28. zsoltár). Máshol: de az én szarvam föl fog magasztaltatni, mint az egyszarvúé (41. zsoltár). Zakariás hálaénekében: és fölemelte nekünk az üdvösség szarvát szolgájának, Dávidnak házában (Lukács 1, 69). Az esztergomi Keresztény Múzeum egyik legszebb, lombardiai eredetű képén is Juszтина az egyszarvú társaságában jelenik meg. Sajnos, hazai ikonográfiai párhuzamokat nem tudunk idézni, bár az Unicornis patika (Buda, 1687), (Debrecen, 1772) a hagyomány töretlenségét igazolja.

Jusztinát számos középkori misenaptárunk számontartja, tisztelete azonban ikonográfiánkból, följegyzett hagyományainkból hiányzik. Keresztnévül azonban főleg Hódmezővásárhely vidékén, kálvinisták is szívesen választják, amely nyilvánvalóan a hajdani szakrális névmágiát idézi: a megkeresztelt kislányból legyen védőszentjéhez méltó hűséges menyasszony.

A katolikus egyházban a XIII. századtól szerepel ünnepük a római rítusú kalendáriumban, egészen 1969-ig, amikor is törölték, mert a múltbeli bizonyítékok hiányában a két szent életéről nem tudunk bizonyosat. 2001-ben a hivatalos római mártírlistából (Martyrologum Romanum) is kikerül a nevük.

Az ortodox egyházban a mai napig tisztelik őket, az ő közbenjárásukat kérik az ördögtől megszállottak és a fekete mágia hatása alatt állók.

Irodalom:

[Bálint Sándor ÜNNEPI KALENDÁRIUM II. Szent István Társulat, Budapest, 1977. 300-301.](#)

<http://lexikon.katolikus.hu/J/Jusztina.html>

<http://lexikon.katolikus.hu/E/egyszarv%C3%BA.html>

<http://www.ikonszolgalat.hu/szent-ciprian-es-jusztina-ikonja/>

Szeptember 26. Jusztna

Írta: Benedek Csaba

2012. szeptember 26. szerda, 00:00 - Módosítás: 2020. április 06. hétfő, 12:52

<http://mek.niif.hu/04600/04626/html/legenda0088.html>